

REPUBLIKA HRVATSKA
HRVATSKA AGENCIJA ZA NADZOR
FINANCIJSKIH USLUGA

Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga (dalje: **Hanfa**) zaprimila je upite u odnosu na temu potencijalne primjene Zakona o potrošačkom kreditiranju ("Narodne novine" br. 75/09., 112/12., 143/13., 147/13., 9/15., 78/15., 102/15., 52/16., 128/22., 156/23., dalje: ZPK) na oblike financiranja koja provode društva za osiguranje u vidu zajmova povezanih sa policama životnih osiguranja (dalje: zajmovi). Kako predmetna tema upućuje na nužnost poticanja, organiziranja i nadgledanja mjera za učinkovito funkcioniranje financijskih tržišta u smislu ujednačavanja postupanja subjekata nadzora iz članka 2. točke 2. Zakona o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga (Narodne novine br. 140/05 i 12/12) postupa se kako slijedi.

Na temelju odredbe članka 15. točke 4. Zakona o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga Hanfa je na sjednici Upravnog vijeća održanoj 8. svibnja 2025. donijela

SLUŽBENO STAJALIŠTE
o primjeni zakonodavnog okvira zaštite potrošača na zajmove povezane s policama životnog osiguranja

I. Prema informacijama kojima Hanfa raspolaže, zajmovi povezan s policama životnog osiguranja koje odobravaju društva za osiguranje imaju velike podudarnosti s predujmovima iz članka 979. Zakona o obveznim odnosima (Narodne novine, broj 35/05, 41/08, 125/11, 78/15, 29/18, 126/21, 114/22, 156/22, 145/23, 155/23, dalje ZOO), a koji su prema mišljenju Ministarstva financija iz 2024. godine izuzeti iz primjene ZPK, a radi specifičnosti tog pravnog posla i njegova uređenja kroz ZOO.

Predmetne podudarnosti ogledaju se u slijedećem:

- **odobravaju se isključivo po policama životnih osiguranja** kod kojih su ostvareni uvjeti za otkup (pravo na isplatu određene vrijednosti ukoliko su ispunjeni uvjeti uplate premije određeni broj godina)
- ograničeni su **visinom otkupne vrijednosti** (visina isplaćenih sredstava nikada ne prelazi visinu otkupne vrijednosti predmetne police osiguranja)
- plaća se **kamata**
- **ne postoje dodatni kolateral** osim predmetne police životnog osiguranja koja se vinkulira/zalaže u korist društva za osiguranje kao vjerovnika (dakle, za slučaj ne plaćanja anuiteta zajma Društvo se namiruje isključivo iz otkupne vrijednosti te police), te mimo te vrijednosti osiguravatelj ne može imati potraživanja prema osiguraniku
- **odobrava se ugovarateljima osiguranja** (iznimno osiguranicima uz suglasnost ugovaratelja osiguranja), neraskidivo je vezano uz sklopljeni ugovor o osiguranju, te predstavlja svojevrstan dogovor između stranaka predmetnog ugovora
- u smislu ugovora o osiguranju **temelji se na potraživanju ugovaratelja osiguranja s obzirom na pravo otkupa police** (raskida ugovora), a isplaćuje mu se **prije nastanka osiguranog slučaja/otkupa/isteka police**.

Temeljna razlika ogleda se u tome što su kod zajma ugovorno propisane obveze povrata glavnice i kamata **prije isteka police** (kod nekih u mjesečnim anuitetima uz dostavu otplatnog plana, moguće i kvartalno, kod nekih po krajnjem dospeljeću zajma), dok je kod predujmova **navedena obveza propisana samo za povrat kamata**, a glavnica (predujam) se može i ne mora vratiti za vrijeme trajanja ugovora o osiguranju života tj. povrat istog prije isteka police predstavlja volju ugovaratelja osiguranja. Sličnost potvrđuje i sudska praksa potvrđujući kako se predujmovi na koji se plaćaju kamate, u slučaju da se kod njih vraća i glavnica, de facto pretvaraju u zajmove.

Obzirom da je člankom 2. stavkom 1. točkom 3. ZPK ugovor o kreditu definiran kao ugovor u kojemu vjerovnik odobrava ili obećava odobriti potrošaču kredit u obliku odgode plaćanja, zajma ili slične financijske nagodbe, postavilo se pitanje primjene obveza iz ZPK na društvo za osiguranje kao vjerovnika u gore opisanom pravnom poslu odobravanja zajma vezanih uz police životnog osiguranja

II. Hanfa je gore navedeno pitanje uputila Ministarstvu financija, te je zaprimila mišljenje Klasa: 011-01/23-01/24, Urbroj: 513-06-03-25-38.

U bitnome, Ministarstvo financija u mišljenju navodi kako slijedi:

„Zajam je ugovorni odnos, uređen Zakonom o obveznim odnosima („Narodne novine“ br. 35/05., 41/08., 125/11., 78/15., 29/18., 126/21., 114/22., 156/22., 145/23. i 155/23., u daljnjem tekstu: ZOO), kojim se zajmodavac obvezuje predati zajmoprimcu određeni iznos novca ili određenu količinu drugih zamjenljivih stvari, a zajmoprimac se obvezuje vratiti mu poslije stanovitog vremena isti iznos novca, odnosno istu količinu stvari iste vrste i kakvoće.

Sukladno članku 499. stavku 1. ZOO-a na iznos glavnice mogu se obračunavati i kamate ako se zajmoprimac obvezao plaćati ih, a posljedica neplaćanja je odbijanje iznosa zajma od isplate osiguranja. **Dakle, u slučaju ne vraćanja zajma, vrijednost police osiguranja umanjuje se jer se iznos zajma i kamata odbija od isplate police osiguranja.**

Slijedom navedenog, navedeni pravni posao **nema razinu rizika koji je karakterističan za ugovore o potrošačkom kreditu**, budući daje u slučaju izostanka plaćanja glavnice ili kamata, pozajmljeni iznos u cijelosti pokriven uplaćenim premijama police osiguranja.

Na razini Europske unije potrošački krediti uređeni su Direktivom (EU) 2023/2225 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. listopada 2023. o ugovorima o potrošačkim kreditima i stavljanju izvan snage Direktive 2008/48/EZ (u daljnjem tekstu: CCD 2 Direktiva), koja će biti prenesena u novi Zakon. CCD 2 direktiva naglasak stavlja na zaštitu prava potrošača i sprječavanje prezaduženosti prvenstveno radi kredita kao visoko rizičnog proizvoda.

Napominjemo kako CCD 2 direktivom kao i važećim ZPK **zajmovi osigurani policama životnog osiguranja nisu uključeni u područje primjene.**“

III. Slijedom navedenog, zajam koji društvo za osiguranje pod gore navedenim uvjetima odobrava ugovaratelju osiguranja ili osiguraniku, **nema karakteristike potrošačkog kreditiranja već se na isti imaju primijeniti ZOO-a kojim se uređuju pitanja ugovora o zajmu.**

Pri tome, potrebno je voditi računa da je ugovaratelj osiguranja unaprijed pravodobno informiran o uvjetima odobravanja zajma, pravilima utvrđivanja visine kamatne stope, samoj kamatnoj stopi i pravima i obvezama zajmoprimca vezano za rokove vraćanja zajma kao i rokove vraćanja zajma prije roka određenog za vraćanje.

IV. Ovo službeno stajalište objavljuje se na internetskoj stranici Hanfe.

KLASA: 008-02/21-03/01
URBROJ: 326-01-70-72-25-16
Zagreb, 8. svibnja 2025.

PREDSJEDNIK UPRAVNOG VIJEĆA
dr. sc. Ante Žigman